

Lesbrief 17 - Echt luisteren

Jaar 3

Kim Nataraja

Omdat zowel John Main als Laurence Freeman Benedictijner monniken zijn is het begrijpelijk dat hun onderricht beïnvloed is door die manier van leven die zijn inspiratie vindt in de Regel van Benedictus. Van de drie Benedictijnse geloften, die ook gelden voor een oblaat – Obedientia (gehoorzaamheid, met aandacht luisteren en gehoor geven), Conversio Morem (dagelijkse verbetering van levenshouding en gewoonten) en Stabilitas (betrokkenheid, commitment, volharding) – wekt de gehoorzaamheid in eerste instantie soms achterdocht op. Het is kenmerkend voor onze Westerse beschaving, zeker sinds de twee wereldoorlogen, dat we wantrouwig zijn ten aanzien van autoriteit en daaraan gekoppeld ook ten aanzien van gehoorzaamheid. Autoriteit werd vereist; dit had tot resultaat dat we erg voorzichtig zijn geworden met het gehoorzamen van gezaghebbenden in zowel kerk als staat. St. Benedictus zegt echter in Hoofdstuk 17 van zijn Regel: "Gehoorzaamheid is een zegen die we niet alleen moeten laten blijken aan abdis of abt, maar ook aan elkaar, omdat we weten dat we, door op deze manier te gehoorzamen, dichterbij God komen."

Als we bij dit hoofdstuk uit de Regel aanlanden, lezen we er vaak snel doorheen. Maar hierdoor missen we wel iets belangrijks. Reeds in de Proloog van de Regel benadrukt St. Benedictus de gehoorzaamheid, maar dáár wordt het uit het Latijn vertaald in de oorspronkelijke betekenis, namelijk 'luisteren'. Luister zorgvuldig naar mijn aanwijzingen, mijn kind, en geef ze aandacht met het oor van je hart ... het werk van gehoorzaamheid zal je terugbrengen bij God."

Gehoorzaamheid in de betekenis van luisteren met het oor van je hart verandert de hele impact van dit onderricht. Werkelijk luisteren niet alleen naar de abdis en abt, maar ook naar elkaar, is de basis voor gemeenschap. Zo wordt werkelijk aandacht aan elkaar schenken een kostbare gift, die we elkaar te bieden hebben. Simone Weil brengt ons het volgende in herinnering: "Zij die ongelukkig zijn behoeven niets anders in de wereld dan mensen die in staat zijn hen aandacht te schenken." Wij zijn onze broeders en zusters hoeders.

Wanneer we werkelijk luisteren, verbinden we ons vanuit onze essentie met de essentie van een ander – we eren elkaar; we eren onze leraren door werkelijk naar de onderrichting te luisteren. Ook meditatie is een vorm van gehoorzaamheid, van werkelijk luisteren met het oor van het hart naar de innerlijke stem – de Geest; op deze manier worden we naar het mysterie van God geleid, zoals de Heilige Paulus ons laat zien, en dat betekent: "Christus in jou, de hoop op glorie die zal komen." Dit is ook de essentiële boodschap van John Main in 'Van Woord naar Stilte': Het mysterie waar meditatie toe leidt is een intiem geheim, het geheim van onze eigen

persoonlijkheid, die zijn voltooiing vindt in de persoon van Christus." In wezen geeft dit onze meditatie zijn unieke christelijke kleur.

Maar hier eindigt het niet mee – we worden verder het mysterie van God in getrokken. "In Christus liggen al Gods schatten van wijsheid en kennis verborgen." Doordat we het mysterie van God ingetrokken worden verkrijgen we heelheid van zijn. Ons centrum verschuift van het ego naar ons ware centrum, het zelf, het centrum van heel ons bewuste én onbewuste zijn.

Onze volkomenheid is daarom niet afhankelijk van blinde gehoorzaamheid aan autoriteit en zijn behoefte aan controle, is niet afhankelijk van ons kritiekloos volgen van de regels, die slechts de buitenkant raken, en van andere bepalingen; maar zij hangt in wezen af van intens luisteren naar zowel de stem van natuurlijk aanwezige autoriteit als naar de morele essentie van regels en bepalingen.